

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fil.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
reklamációk

Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

Templomfűtés.

Bizonyára minden olvasónk belátja, hogy szükséges megragadni minden eszközt, melylyel a templomjárást és ott az isten igéjével való táplálkozást segíthetjük elő. Ezért tartjuk időszerűnek éppen most, a hideg tél napjaiban, a templomfűtés kérdésére irányítani olvasóink figyelmét. A művelt külföldön már régóta enyhe levegőben hallgatják a hívek a zord tében is isten igéjét. Hányszor nem tér be a ruhátlan szegény, kit meleg otthon sehohol sem fogad, azért is az isten házába, hogy ott átmelengesse tagjait. S míg ezt eléri, addig szíve is betelik a vallás ama melegségével, mely megőrzi, hogy nyomorában is bűnre vetemedjék.

Nagyon jól tudjuk mi, hogy a templom nem testi üdülésnek, hanem lelki táplálkozásnak a helye. De hát éppen a mi tiszta evangéliumi hitünk, valyon kíván-e tőlünk testsanyargatást? Sőt éppen, hogy valódi lelki épülésünk lehessen, nem kell-e lehetőleg elhárítani mindent, ami testileg kellemetlen nekünk? Mert testi és lelki életműködésünknek egymásra való hatása kölcsönös. A mint nem fog a testi munka, ha valami emészti, nyomja lelkünket: éppen úgy eredmény nélkül való töpröngés marad szellemi foglalkozásunk, ha kellemetlenül érezzük magunkat testben. Minden hűséges templomjáró tapasztalja, hogy ha a hideg kinez, a fázás kellemetlen érzése elvonja figyelmünket. Érzéseink nem olvadnak teljesen Isten imádásába, gondolataink nem merülhetnek egészen az isten igéjébe el. A legépületesebb tanítás, a legmegragadóbb szónoklat alatt is sokszor gondolunk annak végére és nem a beszéd tárgyára, mert bármennyire gyönyörködik is abban lelkünk:

nem tudjuk elhallgattatni a fázás kellemetlen érzését.

Kicsinyleni teljességgel nem szándékunk, sőt tisztelettel tekintjük azt a mély vallásos lelki vágyódást, mely áldozat és önmegtagadás árán is keresi a kielégülést. Ez azonban korántsem jelentheti azt, hogy vallásos élet gyakorlatunk külső akadályait elhárítani, vagy legalább enyhíteni ne igyekezzünk.

Első sorban tehát éppen azokért, kiket buzgóságuk a templom szorgalmas látogatására ösztönöz, méltányos és szükséges gondoskodnunk, hogy templomaink fűtése gyakorlatba vétessék, mert tagadhatatlanul igaz, hogy sokakra nézve valósággal egészségök veszélyeztetése a téli templomjárás. Már pedig a tapasztalat bizonyítja, hogy amint némely közönyösöknek egy ideig való gyakorlás által szokásává lesz, úgy másfelől a legbuzgóbb emberek is ideiglenes akadályoztatásukban egészen leszoknak a templomjárásról.

De másfelől az is igaz, hogy sokaknak csupán ürügy a templomkerülésre a hideg, mert — amint erre közelebbről rámutattunk — sokkal kisebb anyagi érdekekből az idő sokkal nagyobb viszontagságainak teszik ki magukat. Lám ezekről lehullva az álarcz s talán, ha kivételesen is, akadna köztük, ki fűtött templom mellett nem hozhatván fel ezt a mentséget, olykor rászánna magát az isten igéjének lelki kenyerével való táplálkozásra. S valjon nem érvényesülhetne-e itt is a példaszó: »evés közben jön meg az étvágy sokszor.«?

Ugyan mi e csodaszerekben nem hiszünk. Nem állítjuk tehát, hogy a templomfűtés is általában mind jó templomjárókká tenné azokat, akik most nyárban »teljességgel nem érkeznek,« télen pedig »fáznak.« De az bizonyos, hogy teltebbek

lennének templomaink. Azokra nézve, akiket lelkük vágya vonz, de akik csakugyan kénytelenek így szólni: »a lélek kész, de a test erőtelen,« csak református tiszta hitünk nyerne teljesebb érvényt, mely szerint: »testi sanyargatásban nem gyönyörködik az Ur.« Az érzéseknek és gondolatoknak Istenre irányítása pedig teljesebbé lehetne így.

És feltétlen ítéletet a közönyösökről sem mondhatunk. Avagy ki tudja: nem külső körülmények akadályozták-e kezdetben s aztán úgy vált szokásukká a templomjárás elmulasztása? És viszont az akadályok elhárítása folytán nem lehet-e sokaknak szokásukká a templomba járás, kik a közönyösségben erősödnének meg különben?

Karolják fel hát ez eszmét olvasóink. Most mikor érezzük a hideget, most támad legkönynyebben az elhatározás a védekezésre. Beszélgetés, megvitatás által igyekezzenek olvasóink hivatást gyűjteni maguk körül és találgassák, keressék mindenütt a körülményeknek megfelelő módokat a megvalósításra. Ne üssük el könnyedén a dolgot, hogy elődeink is hideg templomokban imádkoztak — s bizony több buzgósággal, mint mi. Mert hát tagadhatjuk-e, hogy elődeink edzettebbek voltak testben és lélekben. A mindennapi életben is sok mindent tudtak nélkülözni, amit ma nem nélkülözhetünk. Mennyi hiábanvalóságban elégitjük ki a tulhajtott igényeket. Csak istentiszteletünket, lelki szükségünk kielégítését akarók az elmaradottság példájává tenni?

Jóakaratu felvilágosításokkal enyésztessek el a kicsinyes kifogásokat. Például: hogy miképp nézhetnök templomainkon a füstölgő kéményeket?

TÁRCZA.

Protestáns asszonyok. (Vége)

A hová most vezetem önöket, ott nincs fény, pompa, hatalom, világi gazdagság, — az egy szerény, nagyon szerény kunyhó. Egyszerű fészke egy székely családnak. De e ház asszonya bár darocz kurtit visel és keze föl van törve a legdurvább munkától — méltán foglalhat helyet e sorozatban, mert olyan vala Ő, az egyszerű, székely földmives családból való asszony, mint a bibliabeli királynék. Ész, értelem, páratlan szív, övéi iránt a megszakadásig menő önfeláldozó szeretet drága gyöngyei ragyognak koronájában. Szász Lajosné, Marosi Juliánna. Emlékét ércbe, márványba vésné szeretném, s oly magas talapzatra állítani, hová a szem mindenünnen elláthat, hogy róla emlékezvén, az egyszerű földmives nagy lelki erejéből erőt, bizalmat, sorsunkbani megnyugvást merithetnénk. Vagy bárha valami földfeletti hatalom az én gyarló szavaimnak oly meggyőző hatalmat adhatna, hogy a mit most elmondok márványnál, ércnél maradandóbban véssődne szívünkbe, emlékezetünkre. A kecseti székely házra, hová Nagykadácsból hozta Szász La-

Ugyan kálvinista vagy, hát Isten dicsőségét abban a felszálló füstben keresnéd akkor? Hogy botránkozol meg hát felvilágosult létedre azon?

E kérdést első sorban egyháztársadalmilag kell elintézni. Aztán könnyen jó rá a hivatalos megoldás. Egy kis kölcsönös buzditás és felbuzdulás bárhol is könnyen megtalálja a megvalósítás módját. Csak akarat kell. Sokkal kisebb áldozattal megvalósítható a cél, mint a mekkora önfeláldozás, önsanyargatás a téli hideg elszenvedése a templomban.

Reméljük, hogy olvasóink meghallják kezdeményező szavunkat és nem csalatkozunk: buzditásunk nem marad pusztában elhangzó szó!

Pásztor.

Dicséret.

Én Istenem, e nagy világnak
Lelkem melyik részén találhat?
Jelentsd meg, hogy hol ragyog ebben:
Nagy voltod a legteljesebben?
Hol helyezéd te trónodat?
Te lakozó hajlékodat?

Minden te vagy bár, mindenkiben:
Szívünkben élsz legteljesebben.
S a szeretet szent indulatja:
Lényed tükör gyanánt mutatja.
A tiszta szív, a szeretet,
Ez a te lakóhelyed!

Ha szívem' egy hang, tiszta, édes,
Odavonja drága feléhez:
A szerető kar ölelése
Jó voltodnak szép dicsérésére.

jos gazda Juliskát, Isten áldása bőven szállt, s csak amugy nyüzsgött az ivadékok sokaságától a kis fészek. Éppen kilencz volt, mikor a férj, az apa kidölt, s az anyára szakadt ezek fölnevelésének gondja. Nyolcz fiu és egy leány! Betevőfalat kenyér nélkül és kenyérkereső nélkül! Ez rettenetes, de nem csoda. Lépten-nyomon találkoztunk a gondviselés ilyen csapásával, de a hogyan elviselte ez az egyszerű nő, az már csoda. Nem futkosott a jó emberek irgalma után, nem adta gyermekeit idegen emberek szolgálatába, sem atyafiak kegyelemkenyerére. Fölnevelte tisztességgel őket és a nyolcz fiut egytől-egyig képességük és szorgalmuk szerint iskoláztatta. 5 közülök tekintélyes, sőt kiváló állást foglal el, három szorgalmas gazda. Hogy ezt a csodát hogy és miképp tudta lehetővé tenni, Nagytiszteletű Menyhárt András esperes uram elbeszéléséből tudom.

— Annak az asszonynak — mondja még tán olvasás közben sem esett ki kezéből a munka. Szótt, font, szöttesével mustot cserélt, s azt, ha kiforrott, mint jó bort, eladta. Sajtot vett, székely turót készített belőle, szilvorumot főzött s azt szállította Kolozsvárra és a távolabbi vidékekre, a hulladékokból állatokat nevelt, hizlalt s azokat eladta. Egyszóval kitalált mindent, megragadott minden tisztességes munkát, nem riadt vissza semmi fáradságtól, csak hogy gyermekei szükségét

S te az igaz szeretetben
Ott vagy velünk, Véghetetlen!

Ha könnyezőt, ha árvát látok,
S szemembe is könnyü szivárog;
Ha szivem ott kész oltalomnak,
S kezem nyujtom az elhagyottnak:
Te minden sziv dobbanatban,
Ott jársz velem, láthatatlan.

Én Jézusom. én mintaképem,
Állj meg itt e sziv közepében.
Úgy igazgass óh Uram engem,
Legyek erős a szeretetben
És szivemben helyt ne adjak,
Semi gonosz indulatnak!

Szabolcska Mihály.

Ne szeressük felettébb e világot.

(Folytatás és vége.)

A kálvinista templomokban, a hívők tényleges részt kell vegyenek, az istentiszteletben. Kicsinynek és nagynak meg kell ott hogy zendüljön ajakán az Isten dicsőítő ének. Elszomorító látvány, a mi templomainkban a néma ajku gyülekezet, — de lélekemelően szép, ha minden ajk hangos énekszóval dicsőíti az Istent. — Az egyszerű hajlék, ha megtelik a hivek buzgó énekével — ékes, dicsősséges sátora lesz az, az Urnak. És száll a szent dal ajkról-ajkra, száll az érzés szivtől-szivhez, emelkedik a buzgóság lélektől-lélekbe, úgy hogy még a pogány is elmondaná, látva az ilyen gyülekezetet: gyönyörűséges dolog lakozni az igazak hajlékában.

ne szenvedjenek. És ezek mellett szájából soha senki panasz szót nem hallott, félelmet, csüggedést nem ismert, kedélye a nagy küzdelemben nem vált fanyarrá, Istenét nem háborgatta sopánkodásával. De a templomban, hol ülőhelye — ha csak távol nem volt — soha üresen nem maradt, csengő hangon szállt az Ég urához hálaadó, dicsérő éneke...

Fény, derült napsugaras verőfény támadt Gróf Andrassy Gyuláné, Kendeffy Katinka grófné nevének hallatára... Korának legnépszerűbb asszonya, a nemzet becézett, imádott Katinka grófnője volt Ő. A szépség és a szivjóság megtetsülése. Igazi magyar asszony és igazi kálvinista. Az emigráció alatt mint ifju hajadon utazgatott az édes anyjával. Párisban ismerkedett meg későbbi férjével: gróf Andrassy Gyulával. A két kimagasló, rokon lélek nemsokára egymásra talált, de a gróf anyja, Gróf Andrassy Károlyné, Szapári Etelka nem szívesen látta az összeköttetést, mert Katinka Grófné kálvinista volt. — Az ifju Gyula gróf egy alkalommal idézve IV. Henrik híres mondását a miséről és a koronáról, — így szólt hozzá: »az én szivem is megér talán egy misét?« A társaságban jelen voltak az emigráció jelesei, több erdélyi főúr, kik feszülten várták, mit fog a talpra-esett feleleteiről híres Katinka grófnő válaszolni. Különösen a kálvinista Teleki leste kíváncsian a választ.

Nem kell a kálvinista templomokba: aranyos, ezüstös magán imakönyv, a hivek kezébe. A zsoltár ékesítse ott a kezét és a szent-dal szentelje meg ajkat...

És aztán, ha felhangzik Isten szolgájának ajakán az ájtatos ima: együtt imádkozzék a pap-pal a gyülekezet! Egy érzés, egy vágy, egy cél vezessen minden buzgolkodót; hogy közösen vegyék Istennek megszentelő áldását. — Lélekemelő látvány az, a mikor több száz ember: értelmes arczzal, buzgó szivvel együtt imádkozik! Mint a hogy a villanyáram terjed, úgy hat lélekről-lélekre a felemelő érzés, úgy tölti be a lelkeket a jótevő tudat, hogy: Egy testnek vagyunk tagja, egy anyának vagyunk gyermekei; arról ismer meg minket a mi mesterünk, hogy az ővéi vagyunk, ha egymást szeretjük!

Csakis a közös, buzgó istentisztelet hatása alatt születik meg bennünk az igazi hithűség, melyet azután meg nem rendít: sem szó, sem lát-szat, sem pénz; így áll elő az őszinte felebaráti szeretet, általa költözködik keblünkben az az érzés a mely: nem bosszuálló, nem álnok, nem cselekszik gonoszul, — hanem mindeneket eltűr, mindeneket elvisel és soha el nem fogy! És ha ez érzés már lelkünkben állandó lakást vett, akkor a predikáció és az Ur szentasztalánál elhangzó beszédek, egyszóval az igehirdetés termékenyítő eső lesz, a mely valóban áthatja belső világunkat. Akkor már minden sziv érzi is és minden ajk valja, hogy: Tudom kibem hiszek!

Midőn így megszentelődve együtt van egy gyülekezet, akkor elmondhatjuk már mi is, hogy a mi templomainknak is van sok-sok oltára; de, nem mesteremberek által készített faragványokból

— Valóban, hangzott a felelet, — a maga szive nekem mindennel fölér, csak meggyőződés ellen nem cselekedhetem, rossz kálvinista lennék s még rosszabb pápista lenne belőlem. *) Vagy nem tudja a patriotáim által csinált verset egy katholizált ferde vallásu Bánffyról?

Pupos voltál Bánffy, görbe kálvinista,
Hogy lenne belőled, egyenes pápista?!

Teleky tapsolt, Gyula gróf nevetett, s egy pár hó mulva neje lett a kálvinista Kendeffy Katinka, ki haláláig megtartotta ősei hitét. A koronázás után pedig, és pedig mindezek daczára szentemlékü nagyasszonyunk, Erzsébet királynéknak legkedvesebb asszonya lett. Nagyon megszerette a kálvinista asszonyt, ki mindenben oly igaz, oly hü volt, mint hitében. — Szeretett gyermekeik körében, nagynevü férjével, annak elhunytáig a legboldogabb családi életet élt. Mikor özvegységre maradt, mindig úgy beszélt, mintha férje a más szobában lenne. A halál gyöngé volt eltépni azt az erős köteléket, mely a forrón szeretett hitves társhoz füzte, míg végre ismét egyesültek. Utolsó órájának közeledtét érezve, így nyugtatta meg környezetét: Utazás ez nekem csak, mely végre örökre egyesít az én drágámmal. És valóban el-

*) Sok házasságra lépendő férfi és nő példát vehetne innen. Szerk.

álló, — hanem olyan oltára, a mely értékesebb aranyból, ezüstből, t. i. Isten által épített oltára, az az sziveink szentek szentje. És ha e dicsőségesen épített lelki oltárokon, áldoz annyi hívő az Istennek, a megbocsátás és szeretet áldozataival, — vajjon, az áldozatokat ne szeretné-e az Isten?

Bizony, mi emberek Istenünknek semmit sem adhatunk, a mit ne tőle kaptunk volna és azért nem is kedvesek előtte a felékesített oltárok és annak minden zajos szolgálatai, — ezekben ő nem gyönyörködik, — hanem arra kér atyai lelke mindnyájunkat: »Szeretett gyermekem, add nekem a te szivedet!«

Látogassuk azért az Urnak hajlékát, látogassuk egyszerű kálvinista templomainkat, buzgó szívekkel; ne menjünk más mezőkre, más oltárokhoz, oda hől a külsőségekben vész el az emberek lelke és kővé mered szíve, a közöny hidegétől.

És, ha felmegyünk az Ur hajlékába ne a czifra ruha, a külsőség, a világi látszat, a lelki kevélység legyenek kísérőink; gondoljuk meg, hogy bár a világot félrevezethetjük, de az Istent senki lélek meg nem csalhatja. Vigyük fel az Ur házába hálánkat, bűnbánatunkat, tusakodó lelkünket, az igazság megismerése után vágyódó szívünket, bibliás érzéssel megszentelt keblünket és akkor, — a mi életünk nem hiábavaló élet! Mert, a ki Istenben él, annak minden javára van: az öröm, a bánat; az élet, a halál!

Nézzük csak a világ szeretetének nyomorultjait, ott járnak a széles utakon! Ők azok a kik kikerültek a mulatozás házaiból, a kik hálaadás nélkül ették kenyerüket, hit nélkül töltötték el napjaikat, a kik ott ültek a csufolodóknak széké-

hunya ép oly csöndes, szép volt, mint amilyen fönséges tiszta, szép egész élete.

Ime, ezek a protestáns asszonyok! E szűk keretben — mert hisz mindenikről köteteket lehetne és kellene írni — nem adhattam egész és összefüggő életrajzot. Inkább belső világuk és abból fakadó cselekedeteiket óhajtottam röviden vázolni. Igyekeztem, a nagy célhoz méltatlan, szerény tehetséggel, megvilágosítani azt, hogy a protestáns asszony bárhová helyezze sorsa, — biborban, vagy szegénységben, a társadalmi rang bármelyik fokán egyaránt kötelességéhez hű — de legfőképpen és mindenek fölött — az Isteni gondviselés akaratában megnyugszik. Törhetik, zuzhatják szívet csapások-csapásra, ő békén hordozza tövis koronáját, járja nehéz keresztjével a Golgothát s nem roskad össze alatta. Hitében megingathatlan, kétségbeesésében nem ostromolja az eget. De a rá rótt kötelesség teljesítésében megtántorithatatlanul halad a neki kijelölt utakon. S hálás szívekkel fogadja azt a kevés öröm virágot, mit utjában talál. Reformátoraink fölvilágosult, dicső, hatalmas szelleme hansson, illessen át bennünket, — gyöngye, gyarló ivadékot, hogy az idők végtelenségéig az maradjon a mi volt — a protestáns asszony.

Özv Doros Györgyné.

ben, és kérdezték kevélyen: Kicsoda az Isten? Ime, most már sirnak, és nincsen nekik vigasságuk, mert a világot felettébb szerették és az Istent meggyűlölték?

Vigyázzunk! Ne szeressük felettébb e világot, hanem szeressük mindenkinek felett az Urnak beszédét és akkor ne féljünk a bajtól rajtunk és az anyaszentegyházon semmi sem diadalmaskodhatik, mert Krisztus van velünk és Krisztus által Istennek hatalma a mi erősségünk.

Péchy Árpád,

brassói ev. ref. lelkipásztor.

Isten igéje.

— Krisztus követése. —

(Ján. XXI. 15—18.)

A felvett hely igen sokféle magyarázatra ad alkalmat. Vannak, kik e helyen különös hatalom ruházást keresnek éppen Péter számára és vannak mások, kik ezt Péter vallomástételének nevezik, amelynek alapján az Ur újra felruházta apostoli hatalommal. Megvalljuk, — mi ez utóbbiakhoz tartozunk. Azzal, hogy Jézus először bárányok, és aztán juhok legeltetéséről beszélt, azzal nincs különbség téve apostol és egyszerű hívő között, mert a Mester egyetlen mondása sem ad alapot arra, hogy tanítványai maguknak holmi előjogokat biztosíthassanak, akár a néppel, akár egymással szemben.

Itt a helyzetet kell megfigyelni. A feltámadott Krisztus beszél a Mesterét megtagadott Péterrel. Közönséges felfogás szerint szemrehányást várhatnánk, de az Ur e helyett egyetlen kérdéssel végez hűtlenné lett és újra megtért tanítványával: *szeretsz-e engem?* Ezt kérdi háromszor. S midőn mind a háromra igent kap válaszul, akkor hatalmazza fel: *legeltesd az én bárányaimat.*

Sokat gondolkoztam e dolog felett. Minálunk Krisztust mindennap megfeszítik. Nincs óra, hogy meg ne tagadnók... Ő sokszor kérdi mitőlünk még ma is: szeretjük-e? — és erre válaszolunk: újabb megtagadás ismétlődő bűnös élet. Pedig ő nem kíván egyebet, csak szeressük. Őt nem szeretni lehetetlen.

Aki világossága volt a vaknak, öröme a legnyomorékbabnak, életre keltője a meghalt léleknek, csak szeretetet érdemel. Ő, ki boldogságot hirdetett mindenkinek, ki rávezetett a boldogság utjára, ki lelkének erejével most kézen fogva viszen az élet utjain, mégis csak őt gyűlölnek, csak őt tagadják meg, mert minden ember többé kevésbé Péter még a mai korban is.

Péterre elérkezett a megtérés pillanata. Szomorú és megdöbbenő pillanat, mert ami a lelkében felébresztette, a szeretett Mester halálitélete volt. Mireánk is elérkezik a pillanat, szomorú és megdöbbenő nekünk is, mert a mi szeretett énünk halálitélete fenyeget e pillanaton túl. És akkor keressük utat... mi is halljuk a szót: szeretsz-e?

Vallomást teszünk: *Tudod Uram, hogy szeretlek Téged.* És kötelességünknek ismerjük azt a parancsot is: *Legeltesd bárányaimat!*

Azzal, hogy megtértünk, — azzal kezdődik a mi keresztyén munkálkodásunk. E munka elüt a többi munkától annyiban, hogy nemcsak magáért, hanem másokért is fárad a megtért: legelteti az Ur bárányait.

És mennyi alkalom van erre?

A nyomoruságtól elkínzott koldus, éhes bárány az Ur seregében, nemcsak a teste, de elfásult lelke is éhezi az életnek ama kenyerét. Az ártatlan csöpp jószág, kinek zsenge lelkében oly hamar fogamzik minden palánta: bárány az Ó nyájában, várja repeső szívvél, örömteli szívvél az evangelium egyszerű és csodálatos bölcsességét. Ami családunk — s ott életünkben száz és

Krisztus szeretetet kér tőlünk, megtértektől, az ővéitől. Ha szeretetünket neki adjuk egészen, felhatalmaz minket nyája legeltetésére, hogy az ő munkájának társai lehessünk. Ha ezzel nézzük az egész életet, s ezt valósítjuk meg minden nap, mindenben, még a legkisebb dolgokban is: vallástételünk nemcsak oly erős lesz, mint a Péteré, hanem jóval szilárdabb is, hiszen életünket szenteljük az ő követésére.

Ha ezzel az érzelmekkel nézzük a világ sok nyomoruságát, a bűnt, mit élénk tár az élet, a romlást, mibe a vétek sodor bizony sokat: odamenekülünk a Krisztus tudományához, követjük őt, hogy legyen életünknek, lelkünknek szilárd alapja, mert más fundamentumot senki sem vethet azon kívül, amely egyszer vethetett, mely a Jézus Krisztus.

(Feketelak)

Osváth Lajos.

PUSZTASZERI GYÜLÉS

száz alkalom — hol a szeretet nagy törvénye világlik ki, mind legelő az Ur bárányai számára.

Ameddig lesz elfásult kebel a földön, míg lesz ember, ki a mindennapi ételmet nélkülözi: addig a Krisztust szerető embernek szeretetből segítenie kell másokon, hogy legeltethesse az ő bárányait.

Míg lesz megrendült hit, amig zokogni fog egy csalódott kebel, míg szív vágyakozik igazság, boldogság után... az mind-mind legeltetésre, vigasztalásra, megigazulásra szorult; addig a Krisztus követése a megtért embernek nemcsak a saját, hanem a másokért is elkövetett fáradságos de emellett gyönyörűség munkája.

Gondolkozzunk kissé ezeken!

Hazai krónika.

— 1904 febr. 4. —

Országgyűlés. Jan. 25-én a néppárti atya és honatya *Molnár* János obstruált az ujonczjavaslat ellen. Nemzeti szempontból folytatja, úgy mond, a küzdelmet és hibáztatja a Kossuth-pártot, hogy miért nem tart a néppárttal. Utánna *Bedőházi* János azt magyarázta meg, hogy miért lépett ki a Kossuth-pártból. Aztán azt fejtegeti, hogy bár református, mégse támogatja Tiszát, mert Tisza nem igazi szabadelvű. Követeli a magyar hadsereget. *Zboray* Miklós, másik néppárti szintén a javaslat ellen beszélt. *Január 26-ikán* *Münnich* Aurél beterjeszti az 1904. évi ujoncz

megajánlási törvényjavaslatot. (Mikor lesz ebből törvény, mikor még az 1903. évi sincs letárgyalva?) Az obstrukciót a néppárti Kovács Pál folytatta. *Smiálovsky* Valér, az Apponyi töredék híve azt indítványozza, hogy a helyzet tisztázása végett hívjanak össze pártközi tanácskozót. *Polonyi*, *Kaas* Ivor, *Ugron* személyes kérdésben szólaltak fel. *Tisza* István azt feleli Kovács Pál támadására, hogy ő a katonai engedmények terén még többet akar megvalósítani, mint amennyit bejelentett. Jan. 27-én *Lovász* Márton folytatja az obstrukciót; utána *Lengyel* Zoltán panaszkodik, hogy őt megróvási kalandban részesítették, míg másnak megengedi az elnök, hogy beszédközben is felszólaljon. Az elnök azt feleli, hogy *Rakovszky* szünet után szólalt fel. Végül *Ugron* obstruál és ostromozza a kormányt, hogy a rengeteg katonai költséggel nem erősíti a magyar nemzetet.

Jan. 28-án napirend előtt az elnök kegyelettel emlékezik meg *Pichler* Győzöről, ki a Háznak rokonszenves tagja volt. *Szluha* István rövid obstrukciós beszéde után gróf *Tisza* István szólal föl. Elmondja, hogy az országban rendet akar csinálni és erre szabad kezet nyert a Felsőtől, de az ellenzék nem engedi. Eddig türt, mert a küzdők kevesen voltak. Most azt látja, hogy a néppárt is támogatja az obstrukciót. Ebből nagy kára van az országnak. Kéri az obstruálókat, hogy hagyják abba a küzdelmet, különben kénytelen más módhoz folyamodni. Utolsó időnek a delegációk összehívását jelöli meg. Ha addig se lesz elfogadva az 1903. évi ujonczjavaslat: delegáció után tudni fogja a kötelességét. *Eötvös* Károly amiatt hibáztatja *Tiszát*, hogy miért nem kötött békét minden párttal. Azt ajánlja egyébiránt az obstruálóknak, hogy engedjék át a javaslatot, mert *Tisza* ugye tudja beváltani ígéretét s így hamarabb megbukik. *Tisza* azt feleli, hogy ő minden párttal megkísérelte az egyezséget, de a harcolókkal nem sikerült a béke. *Lengyel* Zoltán a harcz folytatása mellett szól. Jan. 30. A Ház nem fogadja el *Smiálovsky* Valér fenti indítványát. A javaslat ellen *Kecskeméthy* Ferencz obstruált. (Református pap létére nem értjük, hogy miért tart a néppárttal?) Végül interpellációk voltak.

A delegációk ülése. Febr. 3-án Bécsben megkezdődtek a delegációs ülések. A míg ezek tartanak, addig a magyar képviselőház nem tart ülést. Febr. végéig tart a közös költségek folyósítására szóló felhatalmazás. Most letárgyalják, az összes költségvetést, tekintet nélkül arra, hogy a magyar képviselőház megszavazta-e a kiadásokat vagy sem. Előreláthatólag e hó 25-ig eltart a delegációs ülés.

Krónikás.

Egyházi élet.

Antal Gábor püspök főrendiházi tag. A főrendiháznak az öt magyarországi ev. ref. püspök közül tudvalevőleg a három hivatalára nézve legidősebb püspök a tagja. Eddig *Kiss Áron*, *Kun Bertalan* és *Szász Károly* viselték ezt a kiválóan

diszes tisztséget. *Szász Károly* lemondásával megüresedett tagsági székre a törvényes minősítés alapján *Antal Gábor* a dunántuli ev. ref. egyházkerület püspöke következik. *Antal Gábort* 1903. decz. 24-én kibocsátott királyi leirat meg is hívta a főrendiházba fontos tisztségének betöltésére. *Antal Gábor* személyében a magyar szabadelvűség és a magyar protestántizmus nyer erős támaszt a főrangú törvényhozók gyülekezetében. *Antal Gábor* fiatal ember, kitűnő szónok, aki bizonyára tevékeny szerepet fog játszani új hivatásának gyakorlásában, s gyümölcsözőleg fogja felhasználni egyházkerülete javára értékesített nagy tehetségét, széleskörű ismereteit az egész haza és a protestántizmus egyeteme érdekében.

A brassói ev. ref. egyházközség képviseleti közgyűlése a napokban választotta meg főgondnokát. Ugyanis az erdélyi ev. ref. egyházkerület az 1903. évi közgyűlése szélesebb tevékenységi kört biztosított a kerületben 10 egyházközségnek, ezek között van a brassói egyház is. E biztosított jog alapján a kijelölt 10 egyház külön főgondnokot választ és jelentékeny anyagi és szellemi sulyoknak megfelelően külön képviseletet nyer az egyházkerületi közgyűléseken. A kerületi közgyűlés határozata értelmében a brassói egyház képviseleti közgyűlése nagy érdeklődés mellett egyhangulag a főgondnoki új diszes állásra az egyház érdemekben gazdag, kiváló tagját: *Orbán Ferencz* felsőkeresk. isk. igazgatót, a *Ferencz József* rend lovagját választotta meg egyező akarrattal. Ugyiszintén egyházkerületi képviselőknak az új főgondnokot és *Péchy Árpád* ügyvezető lelkészt. Adjon Isten az új főgondnoknak erőt és kegyelmet bőséges mértékben, hogy a buzgó lelkeszszel együtt lobogtassák fennen az evangélium és a magyarság zászlóját.

Székelyudvarhelyi ref. egyházunkban jan. 31-én tartott meg az ötödik egyházi estély a következő tárgysorozattal. 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép híves patakra Solt. XLII. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. *Dózsa Sárka* szavalata: »A második asszony« *Győry Vilmostól*. 4. *Kovács Dániel* tanár felolvasta *Dr. Gróf Kuun Gézá*nak a székelyudvarhelyi értekezleten tartott elnöki megnyitóját. 5. Egyházi énekek, harmonium kísérettel *Pál Sándor* kántor által. 6. »A lengyelek fehér asszonya,« szavalta *Valics János* főreálisk. tanuló. 7. Zárszó. 8. Ének. Önkéntes adományokból 13 korona 38 fill. gyűlt össze. Az estélyt *Csép Ignáczné* és *Darvai Vilma* rendezték.

A hosszufalusi missziói egyházközségből az egyházkerületi »Egyházi Értekezlet« tagjai sorába beléptek a lelkészeken kívül: *Nagy Dénes* kir. járásbíró, *Rusz János* közs. jegyző, *Hadnagy Benedek* polg. isk. tanár, *Fekete Benedek* polg. isk. tanár, *Virág József*, m. kir. vámhiv. főnök, *Kiss József* pályafelv., *Biró Sándor* erd. tisztviselő, *Dr. Kozma Miklós* ügyvéd, *Reznek Mihály* gazd. szaktanár és *Zsigmond Gáspár* áll. tanító, kiket mindannyian lapunk előfizetői, szent ügyünk támogatói között van szerencsénk tisztelni.

Vallásos estélyek. A brassói ev. ref. egyház tanácsa a két utóbbi szombaton is, az alább kö-

vetkező programmal a gyülekezet tágas tanács-termében estélyeket rendezett. Az első estélynek programja a következő volt: 1. Az ifjusági ének-kar orgona kísérettel énekelte a XXXIV. Dicséret. 2. Szabó Aladárnak »Hit« cz. költeményét előadta Ferenczi Kázmér tanuló. 3. Zene-kvartett, előadta a középisk. ref. tanulók zenekara. 4. Pál apostol, Korintusi I. levele 15 része alapján »A hallhatatlanságról« szabad előadást tartott Péchy Árpád lelkész. 5. Tóth Kálmánnak »Halál« czimű költeményét szavalta Szász Károly középisk. tan. 6. »Aleluja« műdalt énekelte a ref. tanulók férfikara. 7. Tompa Mihálynak »A kuvik« cz. költeményét szavalta Tóth Gyula középisk. tanuló. A mult szombati estélynek pedig programja volt: Az ifjuság énekkara zongorakísérettel énekelte az LXXVII. zsoltárt. Imát mondott Bóka János középisk. tanuló. »A tudás és a hit viszonyáról« felolvasott Ottlik Géza egyháztanácsos. Endrődi Sándornak »Féltetek az Istent« cz. költeményét szavalta Monoki István középisk. tanuló. Duettet énekeltek orgona kísérettel két tanuló. Szabolcska Mihálynak »Hegyi beszéd« czimű költeményét szavalta Freund Rudolf tanuló. Záró szót mondott Péchy Árpád lelkész. Utoéneket énekeltek az ifj. énekkar. Az estélyen mindkét alkalommal igen szépszámu közönség vett részt és élvezettel hallgatta a változatos és tanulságos programot.

Negyvenéves lelkészi jubileum. Dr. *Moody* András skót lelkész éppen 40 év előtt érkezett Budapestre, hogy ott a skót lelkészi állást elfoglalja. Ezért hívei január elején tiszteletére a Hold-utcza skót ref. iskolában fényes estélyt rendeztek. A nagyérdemű lelkészt dr. Szillasy Aladár közigazgatási bíró üdvözölte az egyház nevében. Azonkívül dr. Verédy Károly kir. tanfelügyelő, Sztronk brit főkonzul. dr. Kiss Áron a Nagypénteki Társaság nevében, Bus Károly a skót iskola tanteszülete nevében, Szabady Béla a Vasárnapi Egyesület nevében, Sente Lajos a svábhegyi ref. gyülekezet nevében, Hamar István a ref. theologiai akadémia nevében, dr. Szabó Aladár a Bethánia-egylet nevében és még többen intéztek a jubiláló lelkészhez beszédeket. Az ünnepeltet számosan megajándékozták. Az összes ev. ref. és ág. ev. püspökök üdvözlő levelekkel köszöntötték a jubiláns lelkészt.

Kegyesség útja.

— Egy kálvinista pap naplójából. —

... Ne gondoskodjatok a holnapi napról. (Máth. 6. 34.) Elég, ha minden napnak meg van a maga gondja. Kik azok, akik a legcsekélyebb félelemmel s nyugtalansággal a legnehezebb munkát végzik el? Talán azok, akik gondokba merülnek? Távolról sem. Ne pazaroljuk el tehát erőnket félelmes álmokban s aggodalmakban. A mai napnak meg van a maga teljes nehézsége, gyűjtsük erőnket a mára, a holnapot bizzuk az Istenre. A mai és holnapi nap másképpen végződhetik, mint a hogy reméltük, vagy mint a hogy féltünk tőle. Tehát ne foglalkozzunk túl sokat a

kétes jövővel, hanem inkább használjuk bölcsen a jelent.

... Ha az élet küzdelmében elbuktál, siess és emelkedj fel minél hamarább, hogy gyorsan helyre hozhasd az elkövetett balgaságot.

... Tartsd azt a napot a legszerencsésebbnek, a melyen legtöbbet gyakoroltad magadat a jóság cselekvésében s a gonoszság elszenvetésében.

... Minden el repülhet tőled, — csak a te erős Istened és a te szerető szived marad a te állandó kincséd.

... A tiszta szeretet az életnek álmát valósággá változtatja.

... A mit a világ nem adhat neked, azt nem is veheti el tőled a világ.

... A hogy a szenvedés árvize nő körülötted, úgy emelkedik a te erőd is, amely legyőzi a veszedelmet.

... A legtitkosabb könnyekből a legdicsőségesebb örömök születnek.

... A ki nem tud szeretni, az nem érti az emberi életet.

... Egyedül a szeretet vezet a szeretet forrásához. Csak barátsággal lehet a baráti szívet meghódítani.

... Álljunk meg csendesen Isten keze alatt, mert ha olykor nehéz is ez a kéz, mégis mindig erősen és biztosan, támogatólag és védőleg nyugszik rajtunk. Senki se téphet ki minket az ő kezéből, mert ő benne élünk, mozgunk és vagyunk. Évről-évre gondoskodik rólunk, várhatunk mi is tehát, ha olykor rövid időre el marad az ő jósága.

... A keresztyénség a mi Istenbe s az emberekbe vetett hitünket felemeli, s egyszersmind mélyebbé teszi. Ezért vagyok boldog a szenvedésben is, mert minél kevesebb a földi reménység, annál több a hit. Isten jobban tudja, mint mi, hogy mi használ nekünk.

... Minden megpróbáltatáskor van egy kiemelő út, csak a helyes módon kell azt keresnünk. A fájdalomban az én menekülő ösvényeim a 27. 34. 37. 42. 107. 112. 123. 126. 146. számú zsoltárok voltak.

Király Béla.

Mai képünkhöz.

A magyar történelemnek első nevezetességű helye *Pusztaszer*. Őseink, midőn a Kárpátokon átjöttek és e hazát elfoglalták Pusztaszeren tartották meg az első országgyűlést. »És azon a helyen, írja a Névtelen Jegyző, a vezér és nemesi megállapíták az ország minden igazát, miképpen szolgáljanak a vezérnek és előkelőinek, vagy miképpen tegyenek törvényt minden elkövetett vételéről. S ott a vezér vele jött nemeseinek különböző helyeket ajándékozva minden lakással együtt. És azt a helyet, hol mindezeket elkezdették vala, a magyarok tulajdon nyelvükön »Szer«-nek nevezték, mivelhogy ott vették szerbe az ország minden dolgát. Ime, az első országgyűlés

helye és lefolyása. 1896-ban Pusztaszerre ezred-éves emléket emeltek. A hely Pallavicini őrgróf tulajdona volt, aki 80 holdat adott át az emlék mű helyéül.

Vegyes hírek.

A »Vasárnap« ezen számát csupán rendes előfizetőinknek küldöttük meg. A múlt évi czim-szalag ugyanis kifogyott és így legjobb akarat mellett sem küldhetünk több számot régi előfizetőinknek. Aki ezután is olvasni akarja a Vasárnapot, az fizessen elő, vagy ezen szándékát jelentse be a kiadóhivatalban.

A miniszterelnök estélye. Tisza István gróf miniszterelnök jan. 31-én fényes estélyt rendezett a budavári miniszterelnök palotában, melyre 1200 vendéget hívott meg. A képviselőház és főrendiház tagjain kívül hivatalosok voltak a külföldi konszlok és a magyar főuri világ, s a főbb hivatalnokok mind. A meghívottak közül 600-nál többen jelentek meg. Még Bánffy Dezső miniszterelnökségében voltak ilyen fényes estélyek, Széll nem adott egyet se.

Egy elmaradt házasság. Sok szó esett az elmúlt napokban a trónörökös öcsének, Ferdinánd Károly főhercegnek a házasságáról, aki egy bécsi egyetemi tanárnak a leányát, a szép Czuber Bertát akarta elvenni. Akkor az volt a hír, hogy a főherceg inkább lemond rangjáról, de ugyis követni fogja szívét. Most az a hír jó, hogy a házasság elmarad.

Pichler Győző képviselő, a Kossuth-párt egyik jeles tagja meghalt 34 éves korában. Pichler előbb Kossuth Ferencnek volt a titkára, aztán 1896-ban a kölesdi kerületben lett követ. Beszédei hazafias tartalmuknál fogva mindig köztetszésben részesültek a Házban. Temetése nagy részvét mellett történt meg.

Halálos baleset. Szatmár mellett Gilvác állomáson halálos végzetű szerencsétlenség történt. Zsoldos Keresztély földbirtokos az áldozat. Zsoldos még a vonat megállása előtt kiugrott a kocsiból és oly szerencsétlenül esett el, hogy a kerekek a fejét szétmorzsolták. A szerencsétlen földbirtokost holtan húzták ki a kerekek alól. Ime, egy meggondolatlan lépés eredménye. És, hány ilyen meggondolatlan lépést tesznek naponkint, melynek vége: erkölcsi halál.

Eljegyzés. Király Béla, hagymásbodoni ref. pap, a »Vasárnap« kedvelt munkatársa, eljegyezte mezőbándi Nagy Erzsit. Szerencsét kívánunk!

A fiumei új kormányzót, báró Roszner Ervint, akit gróf Szapáry László helyébe neveztek ki kormányzónak, január 30-án iktatták be hivatalába. Fiume, tengerparti város Magyarországhoz tartozik, de külön kormányzója van. Lakói a magyar hivatalnokon kívül csupa olaszok és nem valami nagy szeretettel viseltetnek Magyarországra. Az új kormányzóra tehát nagy feladat várakozik.

A régi jó időkből. 1803-ban, Szeged városában »Tsongrád vármegye közgyűlése Alkalmatosságával« megállapították hivatalosan a megyei képviselők a munkadíjakat, »taksákat«, jaz összes mesterségeknél, kerékgyártók, tsizmadiák, németh vargák, kesztyűsök, kalaposok, süvegesek, kovások, rézgombtsinálók, ötvösök, nyeregjártók stb. szakmánál. »A vendéglősökre és kortsmárosokra« a következő árszabályok voltak kötelezők: Egy portio Leves bár mely féle legyen 2 kr. Tehén hus a hozzávalóval együtt 4 kr. Egy portio bár mely néven nevezendő Tzuspeis 5 kr. Betsinált ide értvén a bőti eleséget is 8 kr. Portio Pujka, Borju hus petsenye 12 kr. Megjegyzés. Bár mely Petsenyéhez a fentebb kitett taksák mellett salátát is kötelesek adni a Kortsmárosok. Érdekesek a kiszabott büntetések pl. »Hogy ha a Molnár, vagy hamis mértékkel élvén Liszttel tsalárdságban lenni kaptik, vagy pedig vétkes gondatlanság által az meg égettetvén és akár mi módon el rontatván, a Gazdát károsítani tapoztaltatik, a kárnak visszatérítésén kívül 24 Páltzákkal büntetessen.« Bizony, ma egészen más világ van. Nem hiába, ha a magyar visszasíratja a régi jó időket!

Szomorú örökség. Nagy szomorúságot hozott az örökség a torontálmegyei Bátoson egy birókos családra. Murgu Péter ottani birtokos nemrégiben ötvenezer koronát örökölt. A szép örökség fölötti örömeiben nagy dáridót csapott, miközben jókedvében lövöldözni kezdett revolverével. Murgu kissé kaptos volt s mámoros fejével egyszer úgy fordította a revolvert, hogy a golyó szívébe furódott s halva esett össze. Ki tudja, vajjon a pénz nem okozta volna-e másként is halálát?

Legujabb csatahajónk az »Erzherzog Karl« 10,600 tonna tartalmu és naponta 19,5 tengeri mértföldet tesz meg, mely ut 36 km. óránkénti sebességnek felel meg. A hajó tüzérségi felszerelése 44 ágyuból áll és pedig: négy 24 cm. kaliberű toronyágyuból, melyek párosan 2 páncéltoronyban vannak elhelyezve, 8 drb 9 cm. kaliberű, hat 15 cm. kaliberű gyorstűzelő ágyuból, továbbá 26 drb különböző kis kaliberű gyorstűzelő ágyuból, mely utóbbiak, partra szállás céljaira is alkalmasak és úgy vannak berendezve, hogy velök az egyes csónakokból is lehet löni. Ami a hajó páncéltoronyát illeti, az a célnak megfelelően különféle vastagságú. A páncéltorony páncélja 240 milliméter, az oldal páncél 240—210 milliméter, a fedélzet 70—50 milliméter vastagságú és wittkoviczi nickelaczéllal készül. A hatalmas tengeri szörny összesen 24,400.000 kor. került.

Agyonlőtt menyasszony. A pestmegyei Szigetcsép községben a múlt napokban tartotta lakodalját a falu legszebb leánya Nikolics Jelena Petrovics Dusánnal. A lakodalmi menetnél az egyik vőfély Osztóics Milos oly ügyetlenül durrogtatta ősi szerb szokás szerint a pisztolyokat, hogy egy golyó a menyasszonyt találta és halálosan megsebesítette, úgy hogy rövid idő múlva meghalt. A végzetes szerencsétlenség okozóját egyelőre szabad lábon hagyták.